

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/139312,Odsloniecie-tablicy-upamietniajacej-antykomu-nistyczna-organizacje-mlodziezowa-Wo.html>
25.04.2024, 07:19

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej antykomunistyczną organizację młodzieżową „Wolna Młodzież” w Pruszkowie - 1 marca 2021

W Liceum Ogólnokształcącym im. Tomasza Zana (ul. Ignacego Daszyńskiego 6 w Pruszkowie) została odsłonięta tablica poświęcona uczniom tej szkoły, tworzącym trzon zgrupowania „Mazowsze” antykomunistycznej organizacji „Wolna Młodzież”.

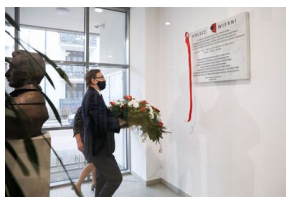
Upamiętnienie odsłonili prezes IPN dr Jarosław Szarek oraz dyrektor LO im. T. Zana Ewa Król. W kameralnej uroczystości wzięli udział również przedstawiciele Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN z dyrektorem Adamem Siwkim na czele. Tablica została ufundowana przez OBUWiM IPN w Warszawie.

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej antykomunistyczną organizację młodzieżową „Wolna Młodzież” w Pruszkowie - 1 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej antykomunistyczną organizację młodzieżową „Wolna Młodzież” w Pruszkowie - 1 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

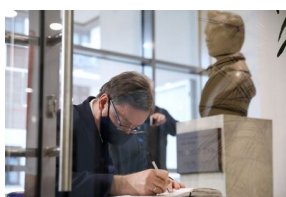
Odsłonięcie tablicy upamiętniającej antykomunistyczną organizację młodzieżową „Wolna Młodzież” w Pruszkowie - 1 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej antykomunistyczną organizację młodzieżową „Wolna Młodzież” w Pruszkowie - 1 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej antykomunistyczną organizację młodzieżową „Wolna Młodzież” w Pruszkowie - 1 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej antykomunistyczną organizację młodzieżową „Wolna Młodzież” w Pruszkowie - 1 marca 2021. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konspiracyjna organizacja, która później przyjęła nazwę „Wolna Młodzież”, powstała w 1946 r. w gimnazjum we Włoszczowie. Na początku jej członkowie, kierowani przez Andrzeja Szczekockiego ps. „Waldemar”, stawiali przede wszystkim na werbowanie nowych osób (w przysiędze nawiązywano do działalności Armii Krajowej), prowadzenie za pomocą plakatów i ulotek propagandy antykomunistycznej, wywieranie wpływu na

wychowywanie młodzieży w duchu patriotyzmu. Z czasem organizacja przestała mieć charakter lokalny.

Struktury organizacji powstały również w Częstochowie (wśród uczniów Liceum Pedagogicznego) oraz w Pruszkowie i Warszawie, tworząc tzw. zgrupowanie „Mazowsze” (od 1950 r.). Na czele zgrupowania stanął Ryszard Matrzak, harcerz, a jednocześnie uczeń Liceum Ogólnokształcącego im. Tomasza Zana w Pruszkowie. Do pracy w organizacji wciągnął innych uczniów liceum, działali w niej m.in. Tadeusz Jakubowski, Jacek Przygodzki, Krzysztof Stańczyk, Krystyna Malczewska (Milewska), Krystyna Brzozowska (Pawlińska), Tadeusz Łosiewicz, Konrad Kosiński. Oprócz nich w zgrupowaniu były również aktywne inne osoby z terenu Pruszkowa oraz Warszawy.

Organizacja prowadziła pracę formacyjną w duchu patriotycznym i niepodległościowym. Zajmowała się również gromadzeniem broni, zbieraniem adresów i planów urzędów bezpieczeństwa publicznego i komitetów PZPR, wysyłaniem listów ostrzegawczych do funkcjonariuszy UB i członków partii. Prowadziła akcje plakatowe i ulotkowe oraz opracowywała plany akcji dywersyjnej.

Zgrupowanie zakończyło swoją działalność w 1952 r. W 1953 r. nastąpiła fala aresztowań członków organizacji. W latach 1953-1954 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie skazał m.in. Jacka Przygodzkiego na 10 lat więzienia Ryszarda Matrzaka na 9 lat więzienia, Tadeusza Jakubowskiego na 8 lat więzienia, Krzysztofa Stańczyka na 8 lat więzienia, Krystynę Malczewską z domu Milewską na 5 lat więzienia, Krystynę Pawlińską z domu Brzozowską na 5 lat więzienia.

Tablica upamiętniająca antykomunistyczną organizację młodzieżową „Wolna Młodzież” w Pruszkowie. Fot. Sławek Kasper (IPN)